

فتاویٰ عثمانی

جلد دوم

کتاب الزکاة، کتاب الصوم، کتاب الحج، کتاب النکاح،
کتاب الطلاق، کتاب الأیمان والنذور، کتاب الوقف

مؤلف:

حضرت مولانا مفتی محمد تقی عثمانی دامت برکاتہم

ترتیب و تخریج:

مولانا محمد زبیر حق نوری

مترجمین:

مفتی جمال الدین ہروی

شیخ محمد اسماعیل محب

تصحیح و ویرایش:

نور محمد نور محمدی

سرشناسه	عثمانی، محمدتقی، ۱۹۴۳-م.
عنوان قراردادی	Usmani, Muhammad Taqi
عنوان و نام پدیدآور	فتاوی عثمانی، فارسی
مشخصات نشر	فتاوی عثمانی [کتاب] / مولف محمدتقی عثمانی؛ ترتیب و تخریج محمدزبیر حق نواز؛ مترجم نورمحمد نورمحمدی.
مشخصات ظاهری	ترتیب جام : شیخ الاسلام احمد جام، ۱۳۹۶-ج.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۱۷۱-۳۱: ج. ۲: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۱۹۸-۰: ج. ۲: ۴۰۰۰۰۰ ریال: ج. ۴: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۱۷۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	فایپا
یادداشت	عنوان روی جلد: فتاوی عثمانی براساس منابع اهل سنت.
یادداشت	کتابنامه.
مندرجات	ج. ۱. کتاب الایمان والعقائد، کتاب السنه والبدعه، کتاب العلم والتاریخ ... - ج. ۲. کتاب الزکاة، کتاب الصوم، کتاب الحج، کتاب النکاح، کتاب الطلاق، کتاب الایمان و الذور، کتاب الوقف. - ج. ۴. کتاب الاسترقاق، کتاب الذبائح، کتاب الاضحیه ...
عنوان روی جلد	فتاوی عثمانی براساس منابع اهل سنت.
عنوان دیگر	کتاب الایمان والعقائد، کتاب السنه والبدعه، کتاب العلم والتاریخ ...
موضوع	فتاواهای اهل سنت -- قرن ۱۴ -- پرسشها و پاسخها
موضوع	Fatwas, Sunnites -- 20th century -- Questions and answers
موضوع	مسائل مستحدثه
موضوع	New problems (Islamic law)
موضوع	فقه اهل سنت -- قرن ۱۴
موضوع	Islamic law, Sunnites -- 20th century
شناسه افزوده	نورمحمدی، نور محمد، ۱۳۰۰ مترجم
شناسه افزوده	حق، ز. محمدز.
رده بندی کنگره	۳۹۶۵/۱۰ - ۳۲۰۱/۴۲
رده بندی دیویی	۲۹۷/۰۷
شماره کتابشناسی ملی	۶۸۲۱۲۶۹

انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

فتاوی عثمانی جلد دوم

مولف : علامه مفتی محمد تقی عثمانی

ترتیب و تخریج : مولانا محمدزبیر حق نواز

مترجمین : مفتی جمال الدین هروی، شیخ محمد اسماعیل محب

تصحیح و ویرایش : نورمحمد نورمحمدی

ناشر : شیخ الاسلام احمد جام

تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ : اول ۱۳۹۸

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۱۹۸-۰

قیمت : ۵۰۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر محفوظ و مخصوص ناشر است.

کتاب الزکاة (حکم زکات اموال تجارت، پول نقد، طلا، نقره، ابزار کار، زمین‌ها و ماشین آلات).....	۲۴
حکم زکات پنج توله طلا (۱۲/۵ مثقال) و مبلغی پول نقد.....	۲۵
کم و زیاد شدن پول در وسط سال هیچ تأثیری در زکات ندارد.....	۲۶
در قیمت منزل، اثاثین سواری و زمین، زکات نیست، البته در کرایه آنها زکات لازم می‌شود.....	۲۶
حکم زکات در آلات در حال استفاده.....	۲۸
حکم زکات در ریوراتی که از خانواده عروس و یا خانواده شوهر به عروس رسیده است.....	۲۸
حکم زکات زمین، عرض و چیزهایی که برای جهیزیه خریداری شده است.....	۲۸
حکم زکات کرایه منزلی که با پول صندوق پس انداز باز نشستگی خریداری شده است.....	۳۳
حکم زکات در سودهای بانکی.....	۳۳
در چه چیزهایی زکات فرض است.....	۳۴
حکم زکات در طلا و سهام شرکت سرمایه داری ملی.....	۳۴
حکم زکات در پولی که بخاطر ادای زکات به قرض گرفته شده است.....	۳۵
حکم زکات در مبلغی پول نقد و یک مقدار زمین و پنج مثقال طلا.....	۳۵
زکات طلا و نقره بر مبنای قیمت فروش محاسبه می‌شود.....	۳۶
مسئله زکات "پس انداز باز نشستگی".....	۳۶
حکم زکات در رادیو، یخچال و مبللمان.....	۳۶
حکم زکات منزل.....	۳۷
حکم زکات در اسناد و اوراق بهادار.....	۳۷
در زکات، قیمت خرید محاسبه شود و یا قیمت فروش.....	۳۸
زکات در زیورآلات.....	۳۹
زکات بعد از کسر نمودن قرض، ادا می‌شود.....	۴۰
و در زکات قیمت روز ادا معتبر است.....	۴۰
زکات ندادن یکی از شریکان در کسب و کار مشترک.....	۴۱
اگر بدهی از سرمایه بیشتر باشد زکات واجب نیست.....	۴۱
حکم زکات در اندوخته‌های صندوق باز نشستگی (provident fund).....	۴۲
حکم زکات در پول افزوده شده بر تنخواه (حقوق ماهیانه).....	۴۳
قانون واجب شدن زکات در پول نقد.....	۴۳

- ۴۴..... حکم زکات در پولی که برای ساختن منزل پس انداز شده است.
- ۴۴..... به دکان موروثی زکات تعلق می گیرد یا خیر.....
- ۴۵..... اگر قیمت مجموع طلا و نقره به حد نصاب نقره برسد زکات واجب می گردد.....
- ۴۶..... اگر مبلغ باقی مانده پس از پرداخت بدهی، به حد نصاب برسد زکات فرض است.....
- ۴۷..... با گذشت یک سال از نصاب، زکات واجب می شود.....
- ۴۷..... در صد رویه زکات نیست.....
- ۴۸..... ۱- در پایان سال زکات به تمام موجودی تعلق می گیرد.....
- ۴۸..... ۲- حکم زکات قرض پرداخت شده.....
- ۵۰..... حکم دادن زکات به بدهکار و پس گرفتن آن دو باره در مقابل طلبی که از فقیر داشته است.....
- ۵۰..... در چه مقدار طلا و نقره زکات واجب می شود.....
- ۵۰..... حکم زکات در فرض.....
- ۵۱..... حکم زکات در پول داده شده بران مبادله.....
- ۵۲..... حکم زکات در پول باز پس می.....
- ۵۳..... ۱- برای پرداخت زکات طلا، باید قیمت روز آن محاسبه شود.....
- ۵۳..... ۲- حکم اجرت ساخت و ترمیم ریورجات در پرداخت زکات.....
- ۵۳..... آیا با پرداخت مالیات به دولت زکات ادا می شود؟.....
- ۵۴..... وجوب زکات بر اساس سال قمری.....
- ۵۴..... برای ادای زکات قیمت فروش اعتبار دارد.....
- ۵۵..... حکم زکات در "ذخیره و سرمایه گذاری" شرکت.....
- ۵۵..... حکم کسب و کار نمودن با پول زکات.....
- ۵۶..... با دادن "مالیات" زکات ادا نمی شود.....
- ۵۶..... حکم زکات در چند مسئله.....
- ۵۶..... (زکات پارچه، طلا، نقره و محاسبه زکات بر اساس سال قمری یا شمسی).....
- ۵۷..... حکم زکات بر شخصی که به علت خرید منزل در کانادا بدهکار شده است.....
- ۵۸..... زکات در پول واریز شده به شرکت بیمه واجب است.....
- ۵۸..... در سهام شرکت، زکات واجب است.....
- ۵۸..... حکم زکات در سهام شرکتها و در پول زمین فروخته شده.....
- ۵۸..... زکات به سرمایه تعلق می گیرد یا فقط بر منافع؟.....
- ۵۹..... پول مازاد بر بدهی، اگر به اندازه نصاب باشد زکات در آن واجب است وگرنه نیست.....
- ۶۰..... حکم زکات و روش آن در "وجوه احتیاطی" شرکت.....
- ۶۲..... روش ادا کردن سهم زکات از مغازه مشترک.....
- ۶۲..... روش محاسبه زکات دکان.....
- ۶۲..... و حکم زکات پول نقد و بدهکاری واجب و طلبکاری وصول شدنی.....
- ۶۳..... توضیح وجوب زکات در طلب کاری و این که در چه طلبی زکات واجب است.....

۶۴	فرق بین زکات و صدقه فطر
۶۴	مقدار صدقه فطر
۶۵	آیا در بحث وجوب صدقه فطر و قربانی، نفقه خود شخص و نفقه اهل و عیال از حوائج اصلی به شمار می‌رود؟
۶۶	حکم شرعی دریافت زکات توسط بانک‌های دولتی و سازمان مالیات کشور
۶۸	نصاب زکات
۶۹	مسئله سیری شدن سال
۷۰	اموال ظاهره و باطنه
۷۳	مسئله نیت زکات
۷۴	حساب‌های بانکی در جایگاه قرض بودن
۷۴	روش محتاط
۷۵	حسابهای سود و زکات
۷۶	زکات نابالغ
۷۶	اموال ارثه
۷۶	شرکت‌ها و سهام
۷۶	عشر به صورت نقد
۷۷	استثناء نمودن یک چهارم محصولات عشر
۷۷	تاریخ زکات
۷۸	زکات در گوهرهای گرانبها و ماهی‌ها
۷۸	مصارف زکات
۸۰	مسئله اخذ زکات توسط بانکها و موسسات مالی
۸۴	اموال ظاهره و اموال باطنه
۹۸	مسئله قرض بودن سپرده‌های بانکی
۱۰۸	مسئله نیت در زکات
۱۱۱	فصل فی العشر و الخراج (در بیان مسائل و خراج)
۱۱۱	حکم زمین‌های عشری و خراجی در پاکستان
۱۱۲	حکم وجوب زکات در قیمت محصولاتی که عشر آنها پرداخت شده است
۱۱۳	آیا عشر در محصول زمینی‌هایی که از طرف دولت انگلستان به بعضی داده شده است واجب است یا خیر؟
۱۱۴	مسائلی در مورد عشر
۱۱۵	تعیین زمین‌های عشری و خراجی در پاکستان و حکم آنها
۱۱۵	حکم زکات در زمینی که خود شخص کاشت می‌کند و یا به کسی به اجاره می‌دهد
۱۱۶	فصل فی مصارف الزکوة و العشر و صدقه الفطر (بیان مصارف زکات، عشر و صدقه فطر)
۱۱۶	چه کسی مستحق زکات است؟
۱۱۶	حکم دادن زکات به خواهر حقیقی

- ۱۱۷..... حکم دادن زکات به مسلمانان مظلوم میانمار.....
- ۱۱۷..... تأمین کردن حقوق امام از عشر و صدقه فطر.....
- ۱۱۸..... معیار واجب شدن یا مستحق بودن زکات.....
- ۱۱۸..... دوستان و اقارب مستحق خود را برای دریافت زکات باید مقدم نمود.....
- ۱۱۹..... حکم دادن زکات به مسجد.....
- ۱۱۹..... حکم مصرف کردن پول زکات در تعمیر مسجد و حقوق اساتید.....
- ۱۲۰..... بیان مستحق زکات.....
- ۱۲۰..... مقدار و مستحقین صدقه فطر.....
- ۱۲۱..... حکم دادن صدقه فطر چندین نفر را به یک شخص.....
- ۱۲۱..... حکم دادن صدقه فطر به دارالایتام (مراکز نگهداری یتیم‌ها).....
- ۱۲۱..... حکم دادن زکات به خانم مستخدم (زنی که بعنوان خادم در خانه کار می‌کند).....
- ۱۲۲..... حکم کرایه گرفتن منزل برای زکات داری ایتام با پول زکات.....
- ۱۲۲..... پرداخت زکات به زن بیرون.....
- ۱۲۲..... دادن زکات به شخص بدهکار.....
- ۱۲۳..... زکات را به سادات بنوه‌اشم نمی‌توان داد.....
- ۱۲۴..... حکم شخص مستحق که زکات را دریافت کند پس آنرا به مسجد ببخشد.....
- ۱۲۵..... زکات را نباید به کسی داد که مالک چندین منزل و وسایل و ارم زندگی باشد.....
- ۱۲۵..... مصرف کردن زکات و صدقه فطر در کارهای عام المنفعه - امور آموزشی طلاب.....
- ۱۲۷..... مصرف نمودن زکات برای عمران و آبادی مسجد و حقوق اساتید - یز نیست.....
- ۱۲۷..... حکم یکجا نمودن پولهای زکات و مصرف نمودن آنها در کارهای عام المنفعه و مواصلائی.....
- ۱۲۸..... تأمین دارو با پول زکات.....
- ۱۲۸..... مصرف کردن زکات در ساخت و ساز مدرسه و حقوق کارگران.....
- ۱۲۹..... حکم دادن حقوق به امام مستحق از زکات و پوست‌های قربانی.....
- ۱۲۹..... حکم حقوق معلم قرآن از زکات.....
- ۱۳۰..... دادن حقوق امام مسجد از مال زکات.....
- ۱۳۰..... حکم چاپ نمودن کتاب‌های تبلیغ از پول زکات.....
- ۱۳۰..... حکم دادن زکات به جنبش وحدت ملی.....
- ۱۳۱..... ادا کردن زکات بصورت اندک اندک در طول سال جایز است.....
- ۱۳۱..... حکم گرفتن کمک برای مستحق زکات از صندوق زکات.....
- ۱۳۲..... حکم دادن زکات به مؤسسه خیریه.....
- ۱۳۲..... زکات را نمی‌توان برای ساخت درمانگاه و یا حقوق دکتر و پرسنل آن مصرف نمود.....
- ۱۳۳..... مستحق زکات، عشر و پوست قربانی.....
- ۱۳۴..... حکم دادن زکات به سادات و کارمند.....
- ۱۳۴..... مصرف نمودن زکات در امور رفاهی ممنوع است.....
- ۱۳۵..... توضیح آنکه به امام زکات دادن به انسان بدهکار.....

- ۱۳۶..... حکم دادن زکات به نگهبان فقیر کارخانه.
- ۱۳۷..... حکم دادن زکات به زنی که مالک سه تولچه طلا است.
- ۱۳۷..... با بخشیدن پدهی زکات ادا نمی‌شود.
- ۱۳۸..... حکم دادن زکات با هدف توسعه کسب و کار.
- ۱۳۹..... حکم دادن زکات به دختر داماد (که نوه حقیقی نباشد).
- ۱۳۹..... حکم دادن زکات به بدهکار و پس از آن وصول طلبکاری.
- ۱۴۰..... حکم مصرف کردن زکات در کارهای رفاه عمومی.
- ۱۴۰..... حکم کسی که وجه زکات و صدقه فطر را به روستای خودش می‌فرستد.
- ۱۴۱..... حکم کمک کردن از مال زکات و صدقه فطر به آسیب دیدگان زلزله و سیلاب.
- ۱۴۲..... پول زکات را نمی‌توان در ساخت مسجد، مدرسه یا مصلی نماز جنازه مصرف نمود.
- ۱۴۲..... حکم توزیع نمودن رسائل و پوسترهای تبلیغاتی و فرهنگی از پول زکات.
- ۱۴۳..... حکم ساختن مسجد بعد از فروش قطعه زمینی که به عوض زکات داده شده است.
- ۱۴۴..... حکم مصرف کردن زکات در صدقه فطر، حقوق مدرسين، کرایه منزل، و قبض برق.
- ۱۴۴..... حکم دادن زکات و صدقه فطر امام مسجد و مدرس به عنوان حقوق یا نذری.
- ۱۴۵..... آیا زکات به مدارس دینی، ملی، اسلامی، یا شریعتی دارد؟
- ۱۴۵..... حکم زکات دادن به اولاد.
- ۱۴۶..... چند مسئله.
- ۱۴۷..... حکم دادن محصولات زمین به دهقانان به استیفاء و زکات و روش درست آن.
- روش درست تملیک پول زکات به طلاب و سپس استیفاء کردن آن در ساخت و ساز مدرسه، گرفتن نام زکات در هنگام دادن پول زکات لازم نیست.
- ۱۴۸.....
- ۱۴۹..... حکم دادن زکات به شخص بدهکار.
- ۱۴۹..... آیا می‌توان قرض را از زکات کسر نمود؟
- ۱۵۰..... کتاب الصوم (مسائل روزة).
- ۱۵۱..... فصل فی رؤیة الهلال (مسائلی پیرامون دیدن ماه).
- ۱۵۱..... چگونگی تعیین کردن ماه‌های قمری بر اساس محاسبات نجومی.
- "کمیته رؤیت هلال" که متشکل از علمای معتبر باشد اگر بر اساس شهادت‌ها حکمی صادر کند بر عموم مردم لازم است که به آن عمل کنند.
- ۱۵۲.....
- ۱۵۳..... تنقیح.
- ۱۵۳..... جواب تنقیح از مستفتی.
- ۱۵۴..... اگر به علت ابری بودن هوا ماه رؤیت نشد، تکلیف چیست؟
- ۱۵۵..... حکم شهادت دو زن به رؤیت هلال.
- ۱۵۶..... جواب سوالاتی پیرامون روش کار "کمیته رؤیت هلال" در پاکستان.
- ۱۵۸..... در مسئله رؤیت هلال به حکم علماء معتبری که بر اساس شهادت شرعی صادر شده است باید عمل نمود.

- فصل فی المسائل المتعلقة بالصوم (بیان مسائل مختلفی پیرامون روزه)..... ۱۵۹
- آنحضرت ﷺ و اصحاب بزرگوارشان در سفر روزه می گرفتند یا خیر؟..... ۱۵۹
- حکم روزه گرفتن در سفر..... ۱۶۰
- کسی که چندین سال به قصد روزه نگیرد، قضا آوردن روزه‌ها لازم است..... ۱۶۱
- توضیح کفاره روزه وظهار..... ۱۶۲
- اگر به علت سفر، رمضان سی و یک روز شود گرفتن روزه سی و یکم نیز فرض است..... ۱۶۳
- ۱- توضیحاتی پیرامون عید و روزه شخصی که از پاکستان به عربستان و یا از عربستان به پاکستان سفر می‌کند..... ۱۶۴
- ۲- شروع شدن حیض در حالت روزه..... ۱۶۴
- شخص سالم باید روزه بگیرد و کفاره کفایت نمی‌کند..... ۱۶۵
- دادن فدیة روزه بنابر ضعف جسمانی..... ۱۶۵
- برداشتن سوییچ ناف در حالت روزه..... ۱۶۵
- ۱- حکم شریعت دربارهٔ زدن ننگ تن خلبانان بنابر توصیه‌های پزشکی..... ۱۶۶
- ۲- آیا استفاده از ماک اکسرن روزه را فاسد می‌کند؟..... ۱۶۶
- پول فدیة چقدر است؟..... ۱۶۷
- بیان فدیة روزه..... ۱۶۷
- تزریق آمبول روزه را فاسد نمی‌کند..... ۱۶۸
- آمبول زدن روزه را می‌شکند..... ۱۶۸
- الشروع فی المقصد..... ۱۷۱
- حکم آب دادن به روزه داری که در حالت روزه، دچار حمله قلبی شده است..... ۱۷۵
- حکم افطار کردن قبل از غروب آفتاب..... ۱۷۵
- ادامه دادن سحری تا بعد از صبح صادق..... ۱۷۶
- حکم افطار نمودن قبل از غروب آفتاب بنا بر اعلان اشتباهی که از رادیو شده است..... ۱۷۶
- حکم گرفتن گواهی بیماری در کانادا با هدف روزه گرفتن..... ۱۷۶
- اگر به قصد قبل از وقت، افطار نمود قضا و کفاره هر دو لازم است..... ۱۷۷
- در مورد اوقات خوردن غذای سحری در بین امداد الفتاوی و عبارت شامی هیچ نوع تعارضی نیست..... ۱۷۸
- حکم جویدن مسواک در حالت روزه..... ۱۷۹
- تا چه زمانی می‌توان نیت روزه کرد؟..... ۱۷۹
- مقدار فدیة و احکام مختلف پیرامون آن..... ۱۷۹
- نسوار روزه را فاسد می‌کند..... ۱۸۰
- حکم روزه در یوم الشک..... ۱۸۱
- حکم افطار قبل از غروب آفتاب، بنا بر اعلان نادرستی که از رادیو پخش شده است؟..... ۱۸۱
- باب الإعتکاف (مسائل اعتکاف)..... ۱۸۲
- اعتکاف دهه اخیر رمضان بدون روزه..... ۱۸۲
- حکم شکستن اعتکاف به سبب بیماری..... ۱۸۳

بسم الله الرحمن الرحيم

عرض مرتب

الحمد لله وكفى و سلام على عباده الذين اصطفى، اما بعد:

جلد اول شامل استاد محترم و عالیقدر جناب مولانا مفتی محمد تقی عثمانی «دامت برکاتهم» مدتی قبل به چاپ رسید و در دسترس عموم قرار گرفت، چنانکه علاوه بر علماء و طلاب، عموم مردم نیز آن را (با عجله و شتاب، با صد اعزاز و قدردانی) دست بدست گرفتند.

الحمد لله اهل فتوی آنرا اخذ فتمی قرار داده و در پرتو آن فتاوی مهمی تحریر نمودند و در حلقه‌های علمی امت، از آن استفاده می‌شود، الله متعال به استاد محترم «دامت برکاتهم» عمر طولانی توأم با صحت و عافیت عطا فرماید. نور علم و تفقه‌شان را در تمام دنیا پخش و نشر نماید و علوم و معارف و فیوض ایشان را به نیابت مستدام بدارد، آمین.

اکنون جلد دوم این فتاوی که در دستان شما قرار دارد، مشتمل بر مسایلی پیرامون زکات، صوم، اعتکاف، حج، نکاح، طلاق، وقف، احکام مساجد، ایمان و نذور است که فهرست اجمالی و تفصیلی آن در اول کتاب مرتب شده است. جلد سوم آن شاء الله مشتمل بر "کتاب الشریکه و المضاربة" و ابواب بعد از آن می‌باشد. روش کار این جلد نیز بعینه همانند جلد اول است که جلد اول در ضمن مقدمه جناب عالیقدر و عرض مرتب پیرامون آن مطالبی بیان شده است. جهت آگاهی بیشتر (از فتاوی و روش کار مرتب) مناسب است که به جلد اول مراجعه شود، اگر چه در این جلد موارد جدید ذیل نیز رعایت شده است.

✓ بخاطر گریز از طولانی شدن و ضخیم شدن حجم کتاب، بسیاری از مسائل تکراری مربوط به این ابواب حذف گردید، مثلاً در کتاب الطلاق از "فصل فی الطلاق الثلاث و احکامه" چندین مسئله مربوط به طلاق سه‌گانه با مشورت جناب عالیقدر حذف گردید، البته مسایلی که پیرامون یک موضوع و دارای فواید نوین بود باقی ماند.